

ИНФОРМАТИКА САБАҚТАРЫНДА КӨПТІЛДІКТІ ҚОЛДАНУ

Шарафудин Бекзат Мұратұлы

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің
«Информатика» 2 курс студенті,
Ақтөбе, Қазақстан

Байжанова Айнагуль Артыковна

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің,
Әлем тілдері кафедрасының оқытушысы,
Ақтөбе, Қазақстан

*«Қазіргі заманғы қазақстандық үшін үш тілді білу — әркімнің дербес
табыстылығының міндетті шарты»*

Н.Ә. Назарбаев.

Кілттік сөздер: үштілділік, информатиканы оқыту, көптілді білім беру.

Қазіргі білім беру жүйесі бір орында тұрмайды, уақыт өте келе өзгереді, бірнеше шет тілдерін білетін әртүрлі біліктілігі бар мамандарға сұраныс күн сайын артып келеді. Қазақстан Республикасының Жоғары оқу орындарын бітірген бірнеше тілді білетін мамандарды таяу және алыс шетелдерге жұмысқа шақырады, осыған байланысты жалпы білім беру мекемелерінде көптілділікті енгізу қажеттілігі туындады.

Біздің елімізде жүргізіліп жатқан білім беру жүйесіндегі өзгерістер орта білім мазмұнын жаңартумен байланысты, мектеп түлектерінің мәдени дамыған, білімді және заманауи еңбек нарығының сұраныстарына дайын түлектерін шығаруға бағытталған.

Қазақстан Халықтары Ассамблеясының XII сессиясында Мемлекет басшысы Н.Ә. Назарбаев "қазақстандық балалардың болашағы үшін кем дегенде

үш тілді білу маңызды" деп атап өтті. Қазақстандағы тіл саясаты-Қазақстанның әлемдік қоғамдастыққа кіру жолы.

Қазақстан Республикасының қабылданған "Қазақстан 2050" жаңа даму стратегиясына сәйкес мектептерде үш тілді белсенді енгізу жүргізілуде.

Қазақстан Республикасындағы білім беру реформасы "еліміздің кез келген азаматы тиісті білім мен біліктілік алып, әлемнің кез келген елінде талап етілетін маман бола алатын" деңгейге жетуі тиіс - Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев.

Осыған байланысты Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі оқушыларды үш тілде оқыту үшін педагог кадрларды қайта даярлау туралы шешім қабылдады.

Министрдің бұл шешімін республика мектептеріне енгізу үшін жалпы білім беретін мекемелердегі сабақтарда көптілділікті енгізу туралы кезең-кезеңмен жоспар әзірленді.

Мұғалімнің міндеті - балаларға сабақ уақыты шектеулі болса да, тілдер қарым-қатынас пен ақпарат беру құралы бола алатындығын көрсету.

Сабақ оқушылардың өз бетінше, креативті және тиімді жұмыс істей білуін дамытуға ықпал етіп қана қоймай, халықаралық стандарттарға сәйкес келуі және көптілді білім беруге бағдарлануы тиіс.

Барлық мектеп пәндерінің ішінде информатика ағылшын тілін өзінің оқу бағдарламасымен біріктірумен тығыз байланысты, ал білім беруді дамытудың заманауи бағдарламасы бүкіл оқу кезеңінде пәнмен танысуға мүмкіндік береді. "Информатика" пәнінің алғашқы күндерінен бастап оның ағылшын тілімен байланысы Мета-пән деңгейінде жүзеге асырылады. Ағылшын тілін қолданатын информатика сабақтары студенттерге ағылшын тілін ақпараттық жағынан қарастыруға мүмкіндік береді, бұл жаңа ассоциативті байланыстар пайда болған кезде білімді жүйелейді, жүйелік-белсенділік тәсілін дамытады және әмбебап оқу әрекеттері белсенді қалыптасады. Ағылшын тілі мен Информатика бір-бірімен тығыз байланысты, өйткені ағылшын тілін үйрену кезінде

информатикадан оқу материалын қабылдау оңай, ал информатика пәнін оқу кезінде тілдік құзыреттілік жақсы қалыптасады. Ағылшын тілінсіз Информатика мүмкін емес: көптеген компьютерлік бағдарламалардың интерфейсін үйрену кезінде, тақырыптың теориялық негіздерін, желілік технологияларды үйрену, компьютерлік құрылғылармен танысу кезінде терминологияға тап болады, бірақ әсіресе алгоритмдеу және кез-келген бағдарламалау тілін үйрену кезінде

Информатиканың кез-келген бөлімінде тілдік құзіреттілікті қалыптастыру кезінде төрт негізгі мәселе бөлінеді: мазмұны, қарым-қатынас, таным және мәдениет, олардың дамуы CLIL технологиясын қолдану арқылы тиімді. Бұл оқыту технологиясының ерекшелігі-сабақ екі тілде (ана және шетел) өткізіледі, бұл әртүрлі оқу жағдайларында сабақтың белгілі бір кезеңіне сәйкес келетін тілді қолдануға және оқу мақсатына қол жеткізуге мүмкіндік береді. Пәндік-тілдік оқытуды интеграциялау сабақтың барлық кезеңдерінде, қойылған оқу және тілдік мақсаттарға байланысты қажет.

Осыған орай, информатика сабақтарында жаңа тақырыпты түсіндіру барысында ішінара ағылшын тілін қолданылады, ал негізгі анықтамалар мен ұғымдарды балаларға үш тілде (қазақ, ағылшын, орыс) ұсынамын. Оқушылардың сабақта жұмыс істеуі үшін қажет барлық бағдарламалар информатиканы оқу кезінде балалардың ағылшын тілін жақсырақ бекітуі үшін ағылшын тіліндегі интерфейспен орнатылған.

Сабақтың негізгі бөлігі мен шоғырлануы тілдік интеграциямен қанықтырылуы мүмкін, онда ол жаңа және бұрыннан зерттелген материалды қолдануға бағытталған.

Сабақтың соңында қорытындылау және рефлексия кезінде ағылшын тілін де қолдануға болады, бұл да көптілді дамуды қажет етеді. Мысалы, экранда рефлексия кезінде фразалардың басталуының сол жақ бағанында, ал фразалардың аяқталуының оң бағанында студенттер өткен сабақты сипаттайтын екі жартыдан сөйлем жинайды. Сол сияқты, сөздер экранға шашырайды, студенттер сонымен қатар сабақ қорытындысының фразасын жинайды. Үй

тапсырмасы үшін негізінен терминологияны жаттау және терминологиялық сөздікті жүргізу қолданылады, бірақ ағылшын тілінде теру, баяндаманы дайындау және қорғау, бағдарлама кодын аудару, мәтіндегі қателерді түзету және т. б. тиімді болады.

Оқушы тілдік материалдың жеткілікті үлкен көлемін оқиды, бұл табиғи тілдік ортаға толықтай ену болып табылады. Сондай-ақ, әртүрлі тақырыптар бойынша жұмыс белгілі бір терминдерді, белгілі бір тілдік құрылымдарды үйренуге мүмкіндік беретінін атап өткен жөн, бұл оқушының сөздік қорын пәндік терминологиямен толықтыруға ықпал етеді және оны алынған білім мен дағдыларды одан әрі зерттеуге және қолдануға дайындайды.

Осылайша, CLIL технологиясы бойынша информатиканы ағылшын тілінде оқыту практикалық нәтижелерге қол жеткізуге ықпал етеді, тілдік құзыреттілікті дамытады, оқуға дайындығын да, қазіргі әлемде жаңа білімді қолдану қабілетін де қамтамасыз етеді. Нәтижесінде өмірлік мотивация, жетістікке деген ұмтылыс артады, бұл бәсекеге қабілетті болашақ түлектің қалыптасуына әкеледі, оның ұтқырлығы мен тез өзгеретін өмірлік жағдайларға бейімделу қабілетін арттырады, дамыған түсінікке ие, сонымен қатар басқа мәдениеттерге құрмет сезімін арттырады.

Біздің Президентіміздің арқасында мемлекетіміз білім берудегі көптілділік тұжырымдамасын белсенді жүзеге асыруда, өйткені көптілділік Қазақстанның бәсекеге қабілеттілігін нығайту үшін бағыттардың бірі болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

- 1.Методическое руководство «Приемы использования иностранного языка на уроках информатики» Пошатов С.Г. 2018 г.
- 2.Назарбаев Н.А. «Қазақстанды әлеуметтік жаңғырту: Жалпыға Ортақ Еңбек Қоғамына қарай жиырма қадам» // Казахстанская правда. — 2012. — № 218-219. - 10 шілде. «Қазақстан Республикасында білім беруді дамыту тұжырымдамасы».